

website: www.wageningen.pvda.nl

**Samen
maken
we
Wageningen**

Verkiezingsprogramma 2010-2014

Samen maken we Wageningen

Wageningen is met meer dan 36.000 inwoners een dynamische en gezellige stad. Een sfeervolle binnenstad, prettige wijken en veel groen in en om de stad. Met veel betaalbare, passende woningen die energiezuinig zijn. Een stad die bereikbaar is met de fiets, het openbaar vervoer en de auto. Een stad waar veel te doen is. Een stad die door de aanwezigheid van de WUR het hart van FoodValley is en daarmee qua inwoners en werkgelegenheid veel groeipotentie voor de regio betekent.

Groei, mits duurzaam, is vooruitgang, is emancipatie. Sociale mobiliteit is een belangrijk onderdeel van emancipatie. Eigen initiatief en solidariteit maken dit voor alle Wageningers mogelijk. Voor U zetten we daar de komende jaren opnieuw onze schouders onder. De kracht van Wageningen is de kracht van de bewoners en de mensen die hier werken.

Werk

De PvdA geeft de komende vier jaar de hoogste prioriteit aan werkgelegenheid. Werk biedt de kans om je te ontplooien. Daarom wil de PvdA goede en passende werkgelegenheid voor iedereen. Een betaalde baan voor iedereen die kan werken, en actief stimuleren van het doen van vrijwilligerswerk.

Een sterk en sociaal vangnet

Er zijn mensen die (tijdelijk of langduriger) buiten de boot vallen. Voor wie geen werk heeft, is er een sterk en sociaal vangnet. We geven aandacht aan de positie van zowel oudere als jongere werknemers op de arbeidsmarkt. Jongeren die niet kunnen werken, scholen zich om of bij, en met hen wordt passende arbeid gezocht.

Actieve burgers en welzijnswerk

De PvdA gaat uit van actieve burgers die meedoen in de samenleving, en die bijdragen aan zorg en welzijn. Waar nodig wordt ondersteuning geleverd, door bijvoorbeeld gezinscoaches. Welzijnsvoorzieningen zijn een belangrijke schakel in het wel en wee van de bewoners in wijk en de buurt. Het welzijnswerk werkt met vrijwilligers om problemen in de leefomgeving te voorkomen en op te lossen. Het zorgt voor de activiteiten (o.a. speelbus en sportcoaches) die het in de wijken net wat leuker maken.

De wijken

De PvdA wil streven naar een prettige woonomgeving voor iedereen en wil achteruitgang van wijken voorkomen. Dit betekent voorzieningen realiseren in de buurt,

een opgeruimd plantsoen, sociaal veilige pleinen en parken enzovoort. Alle inwoners van Wageningen moeten trots kunnen zijn op hun eigen buurt. Ze hebben daar zelf veel invloed op: buurtplatforms en bewonersverenigingen fungeren als ogen en oren van de wijk en voor de wijk.

Solidariteit en participatie

PvdA staat voor solidariteit. Het is vanzelfsprekend dat alle Wageningers gelijkwaardig zijn, ongeacht hun geloof, etnische achtergrond, hun huidskleur of hun seksuele geaardheid. Maar tegelijkertijd vinden wij dat iedereen, vanuit zijn eigen achtergrond, zijn of haar verantwoordelijkheid moet nemen voor de samenleving, op school, in de straat, in de vereniging. De PvdA zet participatie de komende vier jaren hoog op de agenda.

Nieuwbouw en sociale huurwoningen

De grenzen van het 'inbreiden' zijn bereikt in Wageningen. Honderden gezinnen willen wonen op de begane grond, met een tuin, maar staan soms al tien jaar op een wachtlijst. Dat willen we niet meer. Dat betekent ook dat we voor wonen ruimte moeten reserveren, met respect voor de natuur, en goed ingepast in de omgeving en het landschap. Voldoende betaalbare woningen en bij nieuwbouw verlangen we minimaal 20% sociale huurwoningen. De kamernood waarmee vooral studenten te maken hebben, wil de PvdA in Wageningen terugdringen door nieuwbouw.

Duurzame leefomgeving

De PvdA maakt zich sterk voor een duurzame leefomgeving. Wij zijn solidair met onze kinderen die later ook willen leven in een veilige, schone en gezonde wereld. Bovendien willen we onze ogen niet sluiten voor de klimaatproblematiek. Ook streeft de PvdA naar het behoud van een voor mens en dier rustgevende groene omgeving zoals de beide arboreta, het bosgebied op de Berg en de Eng.

Onderwijs, cultuur en sport

De PvdA staat voor onderwijs, cultuur en sport. Het zijn de pijlers onder het sociale leven in de stad. Waar het kan en mag willen we iedereen actief op het gebied van onderwijs, cultuur of sport ondersteunen. Scholing is de opstap naar persoonlijke ontplooiing en de poort naar werk. Alle kinderen en jongeren moeten kennis kunnen maken met het plezier van sporten. Het inkomen van hun ouders mag daarbij geen drempel vormen. Vrijwilligerswerk wordt ook in de sport ondersteund en gestimuleerd. De PvdA vindt dat brede schouders de zware lasten moeten dragen. Het betekent in Wageningen bijvoorbeeld dat je als je les neemt op 't Venster je meer moet betalen naarmate je meer verdient, zoals bij die instelling van meet af aan is toegepast. Maar

het betekent in tijden van bezuinigingen ook dat je mensen die het iets minder goed hebben moet ontzien.

Samenwerken

De komende periode gaat het minder als gevolg van de economische crisis. Juist in moeilijke tijden mogen inwoners van Wageningen een nóg hogere inzet van de PvdA verwachten. We zitten niet bij de pakken neer, maar zetten alles op alles om de gevolgen van de crisis goed te beheersen. De PvdA heeft voldoende ervaring opgedaan in het besturen van de stad om te beseffen dat er altijd partijen moeten samenwerken.

We zijn nog niet klaar!

Ons stadsbestuur heeft de afgelopen vier jaren, mede dank zij de inbreng van de PvdA, veel goede dingen in gang gezet. De PvdA heeft dat realistisch en optimistisch aangepakt, of het nu gaat over de uitstroom van de bijstand naar werk, het bouwen van veel nieuwe betaalbare woningen, de opvang van nieuwe Nederlanders. We hebben de steun en de stem van veel Wageningers weten om te zetten in blijvende verbeteringen.

En er is meer te doen, we zijn nog niet klaar! Samen met alle inwoners willen we verder bouwen aan Wageningen. Plezierig leven, werken, studeren, wonen en oud worden in een schone, veilige, gezellige en dynamische stad. Dat wil de PvdA mogelijk maken voor iedereen in Wageningen. U kunt van de PvdA verwachten dat we daar de komende vier jaar hard aan werken. Dáárvoor vragen we op 3 maart 2010 uw stem.

PvdA Wageningen,
December 2009.

Inhoudsopgave

1. Wageningen: aan het werk	9
1.1 Lokale werkgelegenheid	9
1.2 Juist nu aandacht voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt	9
1.3 Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft	9
2. Wageningen: goed en betaalbaar wonen	11
2.1 Woningbouw (in tijden van economische crisis)	11
2.2 Betaalbaar wonen in leefbare buurten	12
2.3 Gebruik van het buitengebied	14
3. Wageningen: sociale cohesie in de stad	15
3.1 Samenleven met verschillende groepen	15
3.2 Kinderen moeten zorgeloos kunnen opgroeien	15
3.3 Speciale doelgroepen	16
3.4 Verslaving voorkomen en overlast bestrijden	17
4. Wageningen: schone en veilige buurten	18
4.1 Een prettige en schone buurt	18
4.2 Een veilige stad	18
4.3 Schoon en veilig verkeer	18
4.4 Natuur en milieu	19
5. Wageningen: een ondernemende stad	21
5.1 Kennis en industrie	21
5.2 Aantrekkelijk centrum	22
5.3 Kunst en cultuur	23
5.4 Festivals en Stad der Bevrijding	24
6. Wageningen: naar school en sport	25
6.1 Sporten verbindt en is gezond!	25
6.2 Goed onderwijs voor gelijke kansen	25
7. Financiën en bestuur	27

1. Wageningen: aan het werk

1.1 Lokale werkgelegenheid

- De PvdA vindt het van groot belang dat Wageningen, en in iets bredere zin de regio, werkgelegenheid behoudt en aantrekt. Hierbij dient te worden uitgegaan van de sterke kanten van Wageningen: de kennisintensieve bedrijvigheid en de hiervan afgeleide economische activiteit.
- Diegenen die een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben, zoals uitzendkrachten, jongeren, etnische minderheden, ouderen en gedeeltelijk gehandicapten hebben vaak ondersteuning nodig om aan het werk geholpen te worden. De PvdA wil dat de gemeente stimuleert dat deze mensen door werk met training en scholing te combineren kwalificaties voor de arbeidsmarkt behalen.
- De PvdA vindt dat in het kader van re-integratie een actief stimuleringsbeleid moet worden gevoerd om de uitkeringsduur van nieuwe instroom en van de werklozen die recent nog een arbeidsovereenkomst hadden zo kort mogelijk te houden. De gemeente dient in dit verband een actief arbeidsmarktbeleid te voeren, niet alleen in Wageningen, maar ook in de regio.

1.2 Juist nu aandacht voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt

- Bij het vinden van een nieuwe baan krijgen mensen ondersteuning. Als het nodig is volgt activering, maar het blijft mogelijk een beroep te doen op een sociale voorziening. In alle gevallen vindt de PvdA dat voor de individuele werkzoekende maatwerk het uitgangspunt moet zijn.
- Bij het in dienst nemen van mensen met een arbeidshandicap heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. De PvdA vindt dat de gemeente meer mensen met een arbeidshandicap moet aannemen.

1.3 Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft

- Voor diegenen die geen reële kans op betaald werk (meer) hebben wil de PvdA een goed sociaal vangnet. Het belang van vrijwilligerswerk door deze groep mensen, voor henzelf en voor de samenleving, kunnen we niet voldoende benadrukken.
- Minimaregelingen en bijzondere bijstand moeten maximaal ingezet worden voor de doelgroep. De gemeente dient in de ogen van de PvdA de doelgroepen continu en actief te benaderen.

- Schuldenproblematiek heeft vele oorzaken. Schuldenaren zijn niet alleen geconfronteerd met werkloosheid, maar er spelen vaak andere factoren mee, zoals echtscheiding, psychosociale problemen of verslaving. Alleen door een integrale aanpak van deze problemen, met speciale aandacht voor preventie, kan schuldenproblematiek duurzaam worden opgelost.
- De PvdA wil dat de gemeente inzet op schuldhelpverlening en armoedebestrijding.

2. Wageningen: goed en betaalbaar wonen

2.1 Woningbouw (in tijden van economische crisis)

- In Wageningen zijn jarenlang veel dure appartementen gebouwd. Maar er is juist behoefte aan woningen voor starters! Vooral de behoefte aan goedkope huizen met een tuin is nog altijd groot. De PvdA wil dat de gemeente alles op alles zet om aan deze woningbehoefte tegemoet te komen.
- De PvdA wil dat de gemeente bestaande financieringsmogelijkheden actief opzoekt en aanbiedt aan starters op de koopwoningmarkt, zoals speciale startersleningen en tijdelijke voorfinanciering.
- In Wageningen zijn de wachtlijsten voor een huurwoning veel te lang. In de eerste plaats dienen de corporaties samen met de gemeente door hun beleid doorstroming van huurders te stimuleren. Daarnaast is nieuwbouw van huurwoningen dringend nodig. De PvdA wil dat van alle nieuw te bouwen woningen tenminste 20 % sociale huurwoning is, bij voorkeur woningen met tuin. Bouwen voor de doelgroep ouderen en starters heeft hoge prioriteit.
- De PvdA vindt leefbaarheid voor alle Wageningers van groot belang. De PvdA wil een vinger aan de pols houden voor wat betreft het effect van de vele nieuwbouw op wijken met relatief veel oudere (flat)woningen. Wanneer leegstand dreigt grijpt de gemeente in.
- Waar marktpartijen het in toenemende mate laten afweten zijn wooncorporaties opnieuw de 'natuurlijke' partners van gemeenten. Veel corporaties hebben investeringsruimte over voor extra sociale woningbouw, leefbaarheid in de wijk, een groene woonomgeving of om te investeren in maatschappelijke voorzieningen voor zorg en welzijn. De PvdA is voorstander van actieve bondgenootschappen tussen corporaties, ontwikkelaars en de gemeente. De PvdA zal corporaties als dat nodig is ook aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.
- Er zijn goede ervaringen opgedaan met zogenaamd particulier opdrachtgeverschap bij nieuwbouwprojecten. De PvdA wil de komende tijd bij een aantal nieuwbouwlocaties meer ruimte bieden aan particulier en zogenaamd collectief particulier opdrachtgeverschap.
- Bij lage grondprijzen is er financiële ruimte voor het bouwen van kwalitatief goede goedkope woningen. De PvdA is daarom voorstander van vaste, lage gemeentelijke grondprijzen voor sociale koop- en huurwoningen, zoals nu ook al van toepassing is

in omliggende gemeenten. Opbrengstmaximalisatie van bouwlocaties mag niet ten koste gaan van sociale woningbouw.

2.2 Betaalbaar wonen in leefbare buurten

- De PvdA wil vitale wijken. Voor de vitaliteit van wijken is het van groot belang dat er voorzieningen zijn in de wijk: scholen, winkels, speelplaatsen, sportvoorzieningen enzovoort. Allianties tussen welzijnsorganisaties, woningcorporaties, zorg- en onderwijsorganisaties en politie kunnen een bijdrage leveren aan de sociale samenhang.
- De noodzaak om te bouwen in Wageningen Zuid-West (tussen Haarweg en Lawickse Allee) komt in zicht. Eerst worden natuurlijk de locaties waarvoor reeds plannen bestaan ontwikkeld, maar tegelijkertijd constateert de PvdA dat de grenzen van het zogenaamde inbreiden zo langzamerhand zijn bereikt. De laatste stukjes vrije ruimte moeten worden ingezet voor speelveldjes, groen dus. De leefbaarheid in de bestaande wijken komt anders te zeer onder druk te staan. Wageningen is compact genoeg.
- De PvdA heeft als uitgangspunt voor woningbouw dat op alle bouwlocaties minimaal een derde deel voor sociale huur of goedkope koop wordt gepland.
- Er bestaat grote krapte op de markt van studentenkamers. Bovenop de geplande nieuwbouw aan de Vijzelstraat en Rijnsteeg zijn er de komende jaren minimaal nog 400 extra nieuwe studentenkamers nodig. Idealis en de WUR zijn hier allereerst aanzet om er voor te zorgen dat er snel voldoende huisvesting voor studenten beschikbaar komt. Daarnaast dient de gemeente er voor te waken, dat er misstanden als in de grote studentensteden zouden gaan ontstaan, waar particuliere verhuurders van kamers bijvoorbeeld veel te hoge huren vragen, niet of nauwelijks onderhoud plegen en soms veiligheidsaspecten verwaarlozen.
- Woningverbetering, renovatie, isolatie en het opknappen van buurten komen voor de PvdA op de eerste plaats. Pas daarna mag sloop en nieuwbouw in beeld komen.
- Voor het opknappen van een wijk is het van cruciaal belang dat de bewoners daarbij betrokken zijn. De PvdA kiest primair voor de rechten van bewoners bij herstructurering van hun buurt. De PvdA pleit voor het opstellen van een Lokaal Handvest, waarin de afspraken over de rechten van bewoners bij het opknappen van hun wijk worden vastgelegd.
- Om Wageningen leefbaar te houden zijn voldoende groen, het bewaken van het plaatselijk voorzieningenniveau en de aandacht voor 'rotte plekken' in de stad van

groot belang. De gemeente dient eigenaren aan te sporen tot het aanpakken van deze plekken.

- In Wageningen liggen enkele braakliggende terreinen, sommige al jarenlang. Ze zijn zeer velen een doorn in het oog. De PvdA wil dat de gemeente er alles aan doet om de problemen op deze locaties zo snel mogelijk op te lossen. Als dit niet mogelijk blijkt kan de gemeente deze terreinen tijdelijk herbestemmen tot 'groene zones'.
- Voor de leefbaarheid van de Nude is het van groot belang dat de Nudestrip wordt aangepakt. De PvdA wil dat nog in 2010 duidelijkheid komt over de Nudestrip. De PvdA denkt aan verschillende mogelijkheden, van een door de wijk gerund 'multi-culti'-restaurant tot een gezondheidscentrum. Aan de Costerweg zou studenten- of seniorenhuisvesting kunnen komen.
- De PvdA vindt het belangrijk dat openbaar groen, zoals bermen en plantsoenen er goed verzorgd bij ligt. De laatste jaren laat het onderhoud duidelijk te wensen over. De PvdA wil dat Wageningen haar openbare ruimte duurzaam, veilig en verzorgd beheert.
- De komende tijd komen verschillende gebouwen en locaties vrij voor herontwikkeling, bijvoorbeeld De Born Oost, het gebied tussen de Mansholtlaan en de Grintweg en Kortenoord. De PvdA pleit ervoor dat de verschillende plannen goed op elkaar aansluiten, wij willen voorkomen dat de natuur te zeer versnipperd raakt. De PvdA wil op Kortenoord een gezellige wijk voor iedereen: leuke gezinshuizen met tuinen, speciale aandacht voor woonruimte voor studenten en ouderen, en woningen voor andere speciale doelgroepen. Deze wijk kan op korte termijn de ergste druk van de woningmarkt afhalen, dus willen we daar zo snel mogelijk mee beginnen.
- Op De Dreijen wil de PvdA een levendige en creatieve wijk met een afwisseling van wonen en werken in een openbare ruimte met veel groen. De eerste ecowijk van Wageningen zou op De Dreijen kunnen komen, en het zou heel nadrukkelijk een ecowijk voor iedereen zijn: gezinnen, studenten, ouderen, enzovoort. We pleiten ook voor het ontwikkelen van ecohuizen die betaalbaar zijn en waarin het prettig wonen is: gewone ecohuizen voor iedereen zijn dé uitdaging voor een duurzame toekomst! We willen dat de bijzondere gebouwen behouden worden en een nieuwe functie krijgen. De PvdA wil in dit verband dat het hele arboretum op De Dreijen een prachtig stadspark wordt. De PvdA wil dat de gemeente bij de nieuwe eigenaar van het kleine arboretum aandringt op een ruime openstelling voor het publiek.
- De PvdA heeft speciale aandacht voor groepen woningzoekenden die het moeilijk hebben op de woningmarkt. Het gaat daarbij niet alleen om (jonge) starters en

ouderen, maar ook om groepen die speciale aandacht en voorzieningen nodig hebben, zoals verslaafden, psychiatrische patiënten en dak- en thuislozen. De gemeente dient er samen met corporaties en marktpartijen voor te zorgen dat er voldoende woningen voor deze doelgroepen worden gebouwd.

- De PvdA wil dat de komende raadsperiode in elk geval één woonzorgzone van start gaat.
- De PvdA wil dat er meer woningen levensloopbestendig worden gebouwd. Speciale punten van aandacht zijn wat de PvdA betreft elementen als bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met een lichamelijke beperking.
- De PvdA steunt de plannen om een nieuwe bestemming te geven aan het stadionterrein op de Berg. Wanneer echter ook het huidige initiatief, net als eerdere plannen, onverhoopt mocht sneuvelen, dan is de PvdA van mening dat de gemeente de knoop moet doorhakken. Er moeten dan vanuit een duidelijke visie op het gebied nieuwe keuzes worden gemaakt. Het terrein zou bijvoorbeeld kunnen worden samengevoegd met het bos. Een houten tribune zou als monument kunnen worden bewaard.

2.3 Gebruik van het buitengebied

- De PvdA ziet mogelijkheden voor meer toerisme in Wageningen. Een eenvoudige camping zou wat de PvdA betreft kunnen worden gecombineerd met een nieuwe plek voor de passantenhaven aan de stadszijde.
- Door de uitvoering van de maximale variant van het havenplan kan natuur worden ontwikkeld aan de zuidzijde van de haven.
- De PvdA wil een goed evenwicht tussen enerzijds bescherming van natuur en landschap en anderzijds toegankelijkheid voor wandelaars, fietsers en ruiters. Er dient extra aandacht te zijn voor de bescherming van de specifieke natuurwaarden in de uiterwaarden, in het Binnenveld, op de Eng en aan de bosrand.
- De PvdA lijkt het een goed idee de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vast te leggen in bestemmingsplannen.

3. Wageningen: sociale cohesie in de stad

3.1 Samenleven met verschillende groepen

- Vanwege de universiteit en kennisinstituten is in Wageningen de samenleving multicultureel van aard. Wijken zijn divers van samenstelling. Het is belangrijk een aantal gezamenlijke uitgangspunten vast te stellen en te bewaken, zoals vrijheid van godsdienst, meningsuiting en seksuele geaardheid. De PvdA wil dat de gemeente een actief antidiscriminatiebeleid voert.
- Alle inwoners zijn medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in een wijk. De PvdA wil ontmoetingen tussen verschillende groepen en individuen stimuleren. Activiteiten zoals die nu in De Nude, Pomona, Ons Huis en in Tuindorp worden ontplooid vervullen hierbij een centrale rol.
- De PvdA wil dat de Gemeente groeperingen die dat wensen ondersteunt bij het vinden van geschikte gebedsruimten.

3.2 Kinderen moeten zorgeloos kunnen opgroeien

- Kinderen moeten in hun eigen buurt de ruimte krijgen om te spelen en zich te ontplooien.
- Sommige mensen komen soms al op erg jonge leeftijd in de knel, bijvoorbeeld omdat er thuis ruzie is. Verwaarlozing en kindermishandeling komen vaker voor dan we zouden willen. Er is op zich een breed scala aan jeugdhulpverlening beschikbaar, maar de onderlinge samenwerking tussen alle betrokken instanties verloopt niet optimaal. De PvdA wil dat de gemeente een belangrijke rol speelt in het jeugdbeleid. Waar dat nodig is moet de gemeente ouders ondersteunen bij hun opvoedende taken. In het geval van echte probleemgezinnen kan geen sprake zijn van vrijblijvendheid.
- Scholen, kinderopvang en speelzalen hebben een belangrijke signalerende functie. Daarnaast is het noodzakelijk dat de gemeente in de gaten houdt dat de jeugdhulpverlening goed blijft verlopen.
- De PvdA staat geheel achter een Centrum voor Jeugd en Gezin (een van de centra die in 2011 in praktisch elke gemeente gerealiseerd zullen worden). Het wordt een laagdrempelig informatiepunt en verwijscentrum, dat de hulpverlening voor ouders en jongeren naar wij hopen beter toegankelijk maakt en sneller zal doen verlopen.

- Jongerenwerkers worden vanwege hun contacten met moeilijk bereikbare jongeren steeds meer ingezet op overlastbestrijding, veiligheid en hulpverlening. Ze komen daardoor nauwelijks meer toe aan hun 'gewone' preventieve werk: jongeren helpen zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij. De PvdA wil dat de gemeente veel middelen vrijmaakt om jongerenwerk mogelijk te maken. Jongerenwerk moet een basisvoorziening zijn, gericht op het aanbieden van activiteiten en ontmoeting. Goed jongerenwerk voorkomt mede onveiligheid, criminaliteit en dure jeugdzorg.
- Het jeugdbeleid in Wageningen kan en mag niet alleen op het gemeentehuis worden bedacht. De PvdA wil dat het jeugdbeleid vorm krijgt in overleg met de jongeren in de stad. De jongerenraad vervult hierbij een onmisbare rol.
- Jongeren moeten een toekomstperspectief hebben en niet thuis doelloos op de bank blijven hangen. De PvdA is voor regionale aanpak van jeugdwerkloosheid waarbij overheid, ondernemers en onderwijs streven naar een sluitend aanbod van scholing, bemiddeling naar werk of andere noodzakelijke voorzieningen voor jongeren tot 27 jaar.
- De PvdA ondersteunt van harte de ideeën om niet alleen onderwijs en kinderopvang aan elkaar te verbinden, maar daar ook sport en cultuur aan te koppelen. De bestaande voorzieningen kunnen vanwege de kosten niet van de ene op de andere dag bij elkaar worden geplaatst. Maar een dergelijke samenbundeling op een aantal locaties in Wageningen moet wel de leidraad zijn voor het ontwikkelen en plannen van nieuwe of aanvullende voorzieningen.

3.3 Speciale doelgroepen

- De overheid heeft de afgelopen jaren een toenemend beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van hulpbehoevende groepen inwoners zoals ouderen en gehandicapten. Waar het idee van meer eigen zeggenschap, zelfredzaamheid en zorg op maat op zich zelf goed is bestaat echter wel het gevaar van een administratieve rompslomp voor kwetsbare mensen die door de bomen het bos niet meer zien. De PvdA wil deze mensen blijvend ondersteunen, bijvoorbeeld door middel van de 'Inkomensbrigade'.
- Mensen die hulp nodig hebben mogen niet vast komen te zitten in procedures. Naast de professionele zorginstanties zullen hulpbehoevende mensen toch ook in veel gevallen kunnen terugvallen op de mantelzorg van familieleden, vrienden of burens. Mantelzorgers nemen een belangrijke plaats in, daarom moet de overheid hen daarin zoveel mogelijk faciliteren.

- De PvdA is voorstander van een hospice in Wageningen, en wil dat de gemeente de initiatiefnemers op dit gebied ondersteunt.
- De PvdA wil dat de gemeente initiatieven om te komen tot een tweede 'Droomhuis' ondersteunt.

3.4 Verslaving voorkomen en overlast bestrijden

- De PvdA bindt de strijd aan met verslaving, overigens met respect voor de individuele keuzevrijheid van mensen. Voorkomen blijft altijd beter dan genezen. Vele organisaties zijn op dit gebied actief. De PvdA wil dat de gemeente waar nodig aanvullende activiteiten zoals voorlichting ondersteunt. Overlast door coffeeshops mag niet, en de PvdA wil dat in Wageningen de wetgeving op dit gebied strikt wordt gehandhaafd.
- De PvdA ziet drugs- en alcoholverslaafden als zieke inwoners van de gemeente die zorg behoeven, zeker wanneer ze ook nog eens dakloos zijn. Soms zijn verslaafden zelf niet (meer) in staat om aan te geven dat ze graag hulp willen krijgen. Goede zorg en opvang kunnen verslaafden weer een nieuw perspectief bieden.

4. Wageningen: schone en veilige buurten

4.1 Een prettige en schone buurt

- De PvdA wil samen met bewoners zorgen dat straten en pleinen er goed uit zien en (sociaal) veilig zijn.
- De PvdA kiest primair voor voetgangers en fietsers in de wijk, en wil niet dat gemotoriseerd verkeer voor (vaak onnodige) overlast zorgt.

4.2 Een veilige stad

- Gelukkig is Wageningen een relatief veilige stad. Laten we dat zo houden. De PvdA wil dat er voldoende agenten zijn in de wijken en dat mensen snel en gemakkelijk aangifte kunnen doen.
- Inwoners die een loopje nemen met het gezag moet duidelijk worden gemaakt dat regels en wetten ook voor hen gelden.
- Geweld en intimidatie mag nooit (onbedoeld) worden beloond. Zonder uitzondering kiest de PvdA voor het slachtoffer.
- De PvdA wil dat de gemeente samen met de wooncorporaties een uitgebreid pakket maatregelen ontwikkelt tegen mensen die voor woonoverlast zorgen.

4.3 Schoon en veilig verkeer

- De verkeersmobiliteit blijft groeien en dit heeft in Wageningen vervelende effecten zoals verstopping van wegen, vervuiling en onveiligheid. Een deel van de oplossing van de milieuvervuiling kan worden gevonden in elektrische auto's of in andere, minder milieubelastende brandstoffen. Weliswaar komt vrijwel alles op dit gebied tot stand door landelijk of Europees beleid, maar toch kan Wageningen hieraan zijn steentje bijdragen.
- Het verkeer op de Mansholtlaan staat dagelijks vast. Bovendien spelen nog steeds de verlegging van de Nijenoordallee, de aanleg van een bestemmingsverkeersweg over De Born, de busbaan en sinds kort ook nog de aanleg van een tweede Rijnbrug ergens tussen Wageningen en Rhenen. De PvdA wil dat al deze plannen integraal worden bekeken. Geïsoleerde deeloplossingen zonder een regionaal plan zijn niet meer denkbaar. Wij gaan er vanuit dat een noordelijke rondweg geen onderdeel zal vormen van zo'n regionaal plan.

- De PvdA wil in de komende bestuursperiode werken aan adequate oplossingen voor de oversteekproblemen voor fietsers en voetgangers op de Nijenoordallee en de veiligheid op de Bornsesteeg.
- De gemeente kan zelf bijdragen aan een beter milieu door het eigen wagenpark te laten bestaan uit elektrische of soortgelijke minder milieubelastende auto's.
- De PvdA is voorstander van een actief beleid om de komst van geheel elektrisch aangedreven auto's mogelijk te maken door de aanleg van elektrische oplaadpunten.
- De PvdA wil voor fietsers zoveel mogelijk aantrekkelijke stallingsmogelijkheden en een optimaal fietspadennetwerk. De PvdA wil dat de OV-fiets in Wageningen beschikbaar komt.
- De PvdA is voorstander van goed en betaalbaar openbaar vervoer. Bestaande busverbindingen moeten gehandhaafd blijven, waar nodig verbeterd. Het gebruik van openbaar vervoer moet worden gestimuleerd. De schaal van Wageningen is zodanig dat het niet realistisch is om over verdere aanvulling op het OV te denken dan de reeds bestaande regiotaxi. Alternatieve en flexibele vormen van publiek vervoer zoals een 'belbus' kunnen hierop goed aansluiten; de gemeente stimuleert initiatieven hiertoe. De PvdA wil dat de gemeente de huidige Buurtbus blijft ondersteunen.

4.4 Natuur en milieu

- Het grote arboretum op de Berg dient te worden behouden. Het is van grote waarde voor de natuur in de stad, biedt volop ruimte voor wandelaars, en is een van de weinige toeristische trekpleisters in Wageningen.
- De PvdA is solidair met onze kinderen die willen leven in een veilige, schone en gezonde wereld. Die ook willen leven in een fijn en leefbaar Wageningen. De PvdA houdt daarom altijd de verre toekomst in het oog: is een oplossing die nu goed lijkt, ook goed op de lange termijn?
- In 2008 heeft de gemeenteraad een nieuw klimaatbeleidsplan vastgesteld, dat stelt dat Wageningen in 2030 klimaatneutraal zal zijn. Dit plan is tot stand gekomen met een belangrijke inbreng van de PvdA. Wij zijn hier trots op. Op nieuwe locaties moeten alle huizen aan de hoogst haalbare duurzaamheidsnormen voldoen. Daarnaast dient er volop te worden ingezet op onderhoud en isolatie van bestaande gebouwen en woningen. De gemeente zelf geeft hierin het goede voorbeeld.

- De PvdA wil in samenwerking met de omliggende gemeenten een biomassacentrale in de regio mogelijk maken.
- Vele kleintjes maken op milieugebied één grote. De PvdA wil het gebruik van terrasverwarming bij horecagelegenheden zoveel mogelijk tegengaan. Wij willen ondernemers in de stad stimuleren hun winkeldeuren dicht te houden op momenten dat de kachel aanstaat of de airconditioning draait.

5. Wageningen: een ondernemende stad

5.1 Kennis en industrie

- Wageningen is door de aanwezigheid van de WUR, het hoger onderwijs en de ROC's en veel instituten een kennisintensieve bedrijven een internationale kennisstad. De PvdA steunt van harte de ontwikkeling van de kennissector. De gemeente dient starters en doorgroeiërs te ondersteunen en acquisitie van kennisintensieve bedrijven hoog op de agenda te zetten. De gemeente dient samenwerking met WUR, FoodValley, Provincie Gelderland en anderen op het gebied van acquisitie te stimuleren. De PvdA wil dat de ruimte die nodig is voor de toekomstige vestiging van nieuwe kennisintensieve bedrijven nadrukkelijk voor deze sector wordt gereserveerd. Dit geldt onder meer voor De Dreijen, Kortenoord, Agrobusinesspark, Born Oost en de Campus.
- Niet iedereen is kenniswerker. Wageningen is van oudsher een industriestad. Er moet ruimte blijven voor ontwikkeling van kleinschalige industriële werkgelegenheid en dienstverlenende bedrijven. Nude 2 dient voor deze bedrijvigheid te worden gereserveerd.
- Wageningen heeft een haven met een belangrijke regionale functie. De PvdA wil dat de haven verder gefaseerd ontwikkeld wordt. Dit mag alleen als de overlast voor milieu en omgeving afneemt. De PvdA steunt de visie die is neergelegd in de zogenaamde 'maximale variant van het havenplan' onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat er voor de uiteindelijke exploitatie geen beroep wordt gedaan op gemeentelijke middelen. In deze maximale variant wordt voorzien in verplaatsing van de passantenhaven naar de stadszijde en in natuurontwikkeling in het zuidelijk havengebied.
- De PvdA wil dat de gemeente samen met de bedrijven investeert in de kwaliteit van de openbare ruimte om zo het centrum en bedrijventerreinen aantrekkelijk, schoon en veilig te houden.
- Een goed contact tussen de gemeente en lokale ondernemers is altijd nuttig, maar des te belangrijker in tijden van economische tegenwind. De PvdA wil dat de gemeente met ondernemers overlegt over de economische situatie in de gemeente en de regio.
- De PvdA wil dat de gemeente zich inzet voor een volwaardig alternatief voor het weggevalen VVV-kantoor op de Stadsbrink. Een rekje folders in een boekwinkel is

niet voldoende. We kunnen denken aan het uitbreiden van het takenpakket van de bblthk of Junushoff.

- De PvdA wil dat de gemeente het concept 'FoodValley' ondersteunt. De PvdA ziet Wageningen als het kennisintensieve centrum van FoodValley. FoodValley streeft er naar om het Valleigebied te laten uitgroeien tot het Europese kenniscentrum voor innovaties op het gebied van gezonde en duurzame voeding. Een dergelijk kenniscentrum kan alleen op regionale schaal worden ontwikkeld.

5.2 Aantrekkelijk centrum

- Wageningen heeft een gezellige, historische centrum met gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig winkelaanbod, en kan dankzij deze specifieke kwaliteiten als winkelstad wedijveren met Veenendaal en Ede. De middenstand in het centrum staat echter onder druk. Dit uit zich onder meer in leegstand op bepaalde locaties. De PvdA wil dat de gemeente samen met de ondernemers de bijzondere kanten van het centrum benadrukt.
- De toeloop van het winkelend publiek naar het Conventplein blijft achter bij de verwachtingen. Aanpassing van het straatwerk bij de ingangen en speels omgaan met verlichting zijn mogelijkheden om het Conventplein beter onder de aandacht te brengen.
- De warenmarkt op woensdag en zaterdag is een regionale trekpleister. Maar overal in Nederland staan de warenmarkten onder druk, ook in Wageningen. De PvdA wil dat de gemeente de warenmarkt stimuleert bij zijn voortbestaan.
- Het 'terrassenbeleid' van de gemeente moet af en toe wat extra levendigheid niet in de weg staan. Daarom wil de PvdA dat terrassen op mooie zomeravonden langer open kunnen zijn. Hiertoe dienen duidelijke regels te worden ontwikkeld.
- De PvdA wil het centrum van Wageningen aantrekkelijk maken door het karakter van historische vestingstad met gracht te benadrukken. De PvdA ondersteunt van harte de initiatieven om, in het kader van 750 jaar stadsrechten, de loop van de stadsgracht aan het begin van de Hoogstraat op zijn minst zichtbaar te maken, en als het kan ook te herstellen.
- De afgelopen jaren heeft de gemeente het 'Masterplan Gerdesstraat-Plantsoen' bestudeerd. De PvdA vindt het plan als geheel onvoldoende financieel onderbouwd, maar bepaalde aspecten ervan zijn de moeite waard. De Gerdesstraat moet worden opgeknapt, en de entree van de stad bij de Stadsbrink moet dringend worden verbeterd.

- De WUR heeft zich in de nieuwbouw op De Born gevestigd, hierdoor ontstaat leegstand in de gebouwen die achterblijven, zoals op Duivendaal en De Driegen. De PvdA vindt deze leegstand onwenselijk en wil dat (startende) kleine bedrijven die panden tijdelijk kunnen gebruiken.
- De PvdA wil wonen in het centrum stimuleren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door tijdelijke bewoning van leegstaande winkelpanden mogelijk te maken. Maatregelen op dit gebied verhogen bovendien de sociale veiligheid van het centrum, en kunnen daarnaast deels een oplossing bieden voor het tekort aan geschikte huisvesting voor studenten.
- Bereikbaarheid van het centrum is een blijvend punt van aandacht. Het achteraf betaald parkeren, zoals ingevoerd op het Bolwerk, is een goede ontwikkeling en zou op zoveel mogelijk plekken in en nabij het centrum moeten worden ingevoerd. Een bij voorkeur ondergrondse parkeergarage is op zichzelf een goed idee, maar de PvdA vindt dat de gemeente niet hoeft bij te dragen aan de uiteindelijke exploitatie hiervan. De PvdA vindt dat de gemeente verder moet gaan met het maken van goede fietsenstallingen, waarbij er ook tenminste één bewaakt zou moeten zijn.
- Landelijke regels staan toe dat er in Wageningen op zondag maximaal twee supermarkten open zijn. De gemeenteraad mag binnen deze speelruimte besluiten om dit wel of niet toe te staan. De PvdA is in 2009 akkoord gegaan met een beperkte openstelling van twee supermarkten op zondagen. De PvdA wil dat deze situatie over een jaar wordt geëvalueerd, en wil vooral waken voor oneerlijke concurrentie.
- Het minidierenpark is een onmisbaar onderdeel van Wageningen geworden. Nu wordt het voortbestaan ervan bedreigd door bouwplannen van een projectontwikkelaar. De PvdA wil dat de gemeente zijn uiterste best doet om de toekomst van het minidierenpark veilig te stellen.

5.3 Kunst en cultuur

- Cultuur heeft een onschatbare waarde in zichzelf, maar speelt ook een grote rol bij de participatie en emancipatie van burgers. Organisaties die in Wageningen een onmisbare rol spelen op dit gebied zijn't Venster, de bblthk, de cultuurmakelaar en historisch museum De Casteelse Poort. De PvdA wil hun culturele activiteiten blijvend financieel ondersteunen.
- Wageningen onderscheidt zich op het gebied van cultuur van de omliggende gemeenten. Diversiteit is het sleutelwoord bij alle culturele uitingen. Het Depot, het Leeffestival en het Jazzfestival zijn daarvan goede voorbeelden. De PvdA wil dat de

gemeente Jongerencentrum Unitas ondersteunt bij het maken van een doorstart van zijn activiteiten op dit gebied.

- De PvdA wil dat de onzekerheid rond het voortbestaan van Junushoff wordt weggenomen. De PvdA is geen tegenstander van verzelfstandiging en wil dat er blijvend geld beschikbaar is voor het aanbod van cultuur in Wageningen. De tarieven van Junushoff voor amateurverenigingen en sociaal-culturele activiteiten moeten aanvaardbaar zijn en er moet een kwalitatief en kwantitatief goed aanbod van podiumkunsten zijn. Dat zijn voor de PvdA belangrijke randvoorwaarden voor de toekomst van Junushoff.

5.4 Festivals en Stad der Bevrijding

- Wageningen is dé Stad der Bevrijding en blijft dat wat de PvdA betreft. De PvdA wil dat het bevrijdingsfestival op 4 en 5 mei behouden blijft voor Wageningen.
- In 2013 heeft Wageningen 750 jaar stadsrechten, en dit gaan we vieren! De PvdA vindt het een goed idee dat alle Festivals en overige evenementen in 2013 als thema '750 jaar stadsrechten' zullen krijgen. De PvdA wil dat de gemeente dit gaat coördineren en voor het feest voldoende middelen ter beschikking stelt.

6. Wageningen: naar school en sport

6.1 Sporten verbindt en is gezond!

- Sporten is natuurlijk leuk en gezond. Sportief gedrag kan niet jong genoeg worden geleerd. De PvdA ziet sport en beweging ook als een belangrijke investering in de sociale samenhang in de stad. Sport verbreedert, zorgt voor teamspirit en wederzijds respect. De PvdA staat hier voor 100 % achter!
- Breedtesport en topsport versterken elkaar, hebben elkaar nodig, en delen ook (als alles goed gaat) eenzelfde maatschappelijk belang. De PvdA wil de breedtesport stimuleren en ondersteunen, en de kansen benutten die topsport biedt.
- De PvdA wil dat gemeente, WUR, Welvada, scholen en sportverenigingen veel meer samenwerken op het gebied van sport en bewegen en ook veel meer dan nu in actie komen. Dat kan heel pragmatisch door het organiseren van allerlei activiteiten. Beleid is er al genoeg op dit gebied.
- De PvdA is voorstander van de invoering van een zogenaamde sportstrippenkaart, gesubsidieerd door de gemeente, waarmee jongeren gemakkelijk en voordelig sporten van hun keuze kunnen uitproberen.
- Sportverenigingen die op de been gehouden worden door een leger aan vrijwilligers vervullen een belangrijke maatschappelijke functie in de gemeente. De PvdA wil sportverenigingen daarom ondersteunen. De PvdA wil dat de verenigingen op normale wijze kunnen functioneren. Hierbij horen een aanvaardbare exploitatie van hun faciliteiten, inclusief kantines en vergaderruimtes en lage gemeentelijke lasten.
- De PvdA wil dat op buitensportaccommodaties meer kunstgrasvelden voor de sportverenigingen worden aangelegd. Hierdoor kunnen deze sportaccommodaties beter worden benut dan nu het geval is.

6.2 Goed onderwijs voor gelijke kansen

- Kinderen zijn het kapitaal van de toekomst. De PvdA is voorstander van goed onderwijs voor iedereen. Goed onderwijs is van cruciaal belang om volwaardig mee te kunnen draaien in de samenleving. De PvdA wil dat iedereen zijn opleiding afsluit met een diploma dat goede perspectieven geeft op de arbeidsmarkt. Schooluitval moet worden voorkomen.
- De PvdA wil dat de scholen voor primair en voortgezet onderwijs in Wageningen adequaat zijn gehuisvest. Adequaet betekent wat de PvdA betreft niet alleen in

vierkante meters per leerling, maar ook goed afgestemd op onderwijskundige ontwikkelingen. Scholen hebben een speciale plek in kennisstad Wageningen.

- De PvdA wil dat de gemeente de kwaliteit en pluriformiteit in het onderwijsaanbod bewaakt en stimuleert, en dat er altijd een basisschool in de buurt is. Het voortgezet onderwijs, van praktijkschool tot gymnasium, moet voldoende mogelijkheden krijgen voor huisvesting. De PvdA wil dat de middelen voor huisvesting daarom goed worden afgestemd op de gesignaleerde behoeften, en waar nodig verhoogd.
- De PvdA is voorstander van brede wijkscholen waarin verschillende wijkvoorzieningen onder één dak zijn gehuisvest. De Nudeschool is nu al zo'n school. De PvdA wil dat het aantal brede wijkscholen wordt uitgebreid. Voor dit proces is intensief overleg tussen de gemeente, de schoolbesturen en alle andere betrokken partijen een voorwaarde.
- Jonge kinderen (tot 4 jaar) die dat nodig hebben kunnen gebruik maken van voorschoolse activiteiten met aandacht voor taalontwikkeling en sociale vaardigheden. Om dit te bereiken wordt de samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen.

7. Financiën en bestuur

- De PvdA heeft veel plannen, plannen die belangrijk zijn voor de toekomst van Wageningen. Bij alle plannen die de gemeente de komende jaren gaat uitvoeren geldt: we starten niet met welk plan dan ook voordat de financiën rond zijn.
- De PvdA vindt het verstandig om uit te gaan van realistische inwonersaantallen, en niet investeringen te doen die uitgaan van inwonersaantallen die nooit werkelijkheid zullen worden. Tegen deze achtergrond dienen wij ons voortdurend af te vragen of het huidige voorzieningenniveau op alle onderdelen wel past bij de relatief kleine stad die Wageningen is, en die het wat de PvdA betreft ook dient te blijven.
- Tegen de achtergrond van de landelijke economische ontwikkelingen acht de PvdA het niet verantwoord de lokale lasten meer dan noodzakelijk te laten stijgen. Gemeentelijke diensten waarvoor leges worden geheven moeten uiterst efficiënt en sober worden aangeboden. Daardoor kunnen de tarieven laag blijven. De PvdA wil dat mensen met een laag inkomen op eenvoudige wijze tegemoetkomingen kunnen krijgen.
- Extra woningen en dus extra inwoners betekent ook een groter beslag op de publieke voorzieningen in Wageningen: meer slijtage van de openbare ruimte, meer gebruik van sport-, welzijns- en culturele instellingen. Voor elke nieuwe woning is daarom een stevige bijdrage aan het fonds Bovenwijkse Voorzieningen nodig. Landelijk wordt steeds vaker uitgegaan van een gemiddelde van € 5000 per woning. Omgerekend is dat een afdracht van circa 3 % per woning.
- Wageningen loopt tegen de grenzen van de financiële mogelijkheden aan. Door zoveel mogelijk samen te werken met andere gemeenten moet Wageningen nog een doelmatigheidsslag kunnen maken. Zo kunnen lasten die worden doorbelast aan de burgers beperkt blijven.
- Efficiënter samenwerken met buurgemeenten is echter niet genoeg. We moeten op financieel gebied de jas aantrekken die ons past. Dat betekent kiezen, en niet alles willen, maar dan van alles altijd een beetje te weinig.
- De PvdA wil dat de gemeente geen plannen onderzoekt waarvan op voorhand lijkt dat ze financieel onhaalbaar zijn. Wij willen realistisch besturen, geen luchtfietserij.
- De kloof tussen burger en politiek lijkt de afgelopen jaren alles behalve kleiner geworden. De PvdA gelooft in de modernisering van de democratie. Bij de moderne burger, die inspraak heeft op school en op het werk en die als kritische consument

is gaan denken, past niet dat hij één keer in de vier jaar mag stemmen en verder zijn mond moet houden. Een burger die zich actief wenst te bemoeien met het bestuur moet daar de mogelijkheid toe hebben.

- Beleid komt zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers. Het bestuur moet zich verantwoorden over wat het met de inspraak van belanghebbenden heeft gedaan. Want daadwerkelijke inspraak is meer dan een keertje luisteren!